

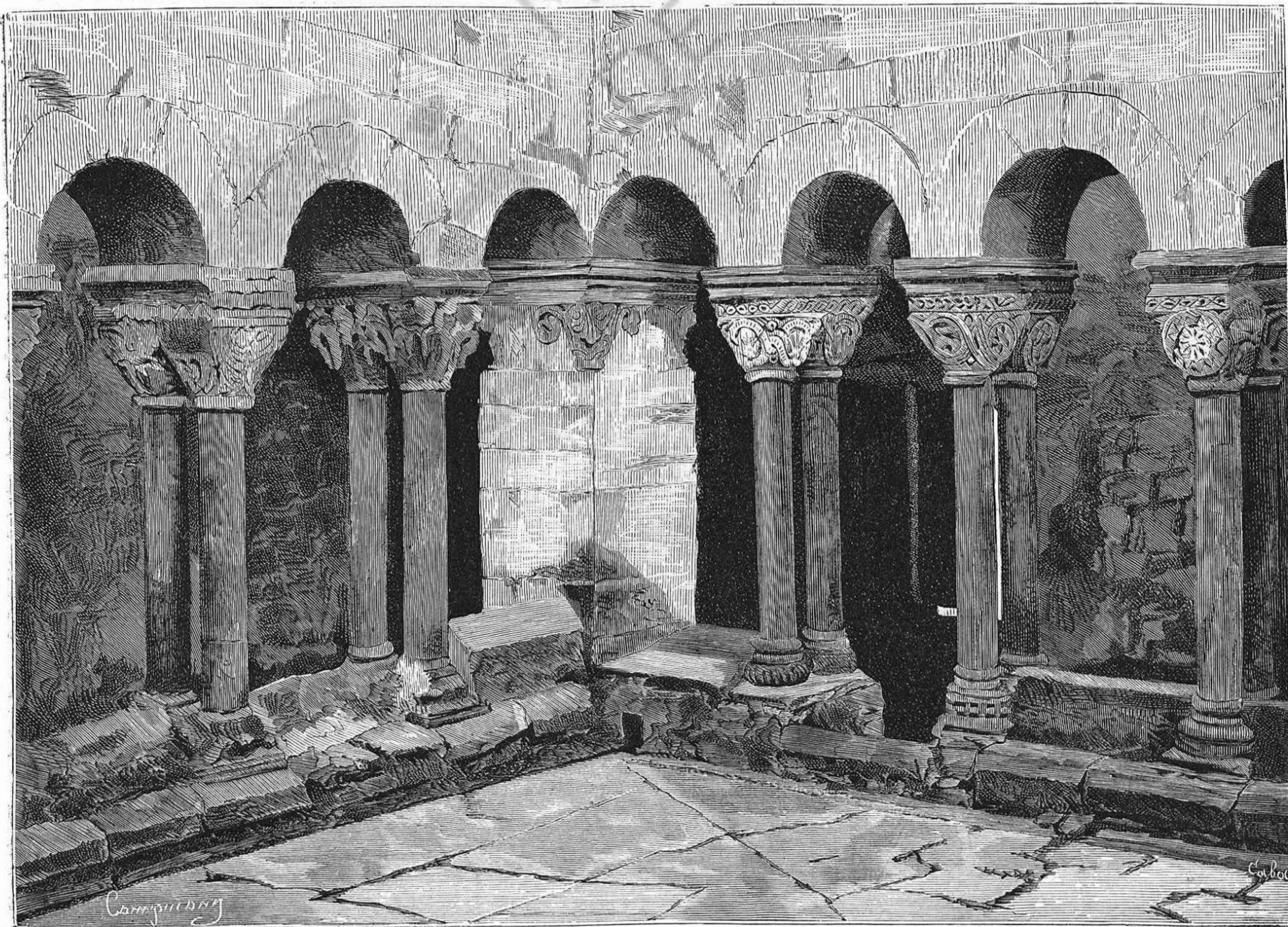
PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 10 de Mars de 1881

Núm. 25

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dias 10, 20 y 30 de cada mes	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR		
ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES	ANY		SEMESTRE		
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals	DIRECTOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIO, 28 BARCELONA	Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Països de l' Unió Postal	76 »	40 »	»	»		Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 »	3'50 »
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant						Y en los altres països, los preus d' Espanya y además lo franqueig		

CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARIA DE L' ESTANY

Fotografia de Jaume Monrà, de Manresa

SUMARI

TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per R. = NOSTRES GRABATS, per Eduard Tàmaro. = CARTAS CONFIDENCIALES. Esbós d'una novel·la (continuació), per Francesch de Boter. = MODESTIA (poesia), per Ramon E. Bassegoda. = CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS, (continuació), per S. Ribot. = BELLAS ARTS, per Frederich Prieto. = NOVAS. = LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARIA DE L'ESTANY. = LA MAJA. = CANAL D'AIGUAS DE VENTO EN LA HABANA. = TAPISSERIA Ó BRODAT DEL GÉNESIS EN LA CATEDRAL DE GIRONA.

CRÓNICA GENERAL

DESAPERCEBUT hauria passat lo Carnestoltes d'enguany a no ser per la magnífica cabalgata organitzada per los socis de *L'Europa*, digna continuadora del célebre Taller Embut que tan digna fama va conquistar en aquest género de diversions. La comitiva's componia de personatges de totes las nacions de las cinch parts del mon caracterisats com may haviam vist ab trajos luxosisims y d'un gust innegable. L'apoteosis final coronava dignament l'espectacle y deixá ab un pam de boca oberta á l'immensa generació qu'én la nit del dimars, discurría per la Rambla, fent los últims honors al Carnestoltes d'enguany.

La rua estigué desanimada en alt grau; las disfressas escassejavan y encara mes escasejava lo bon gust entre ellas. Los cafés estigueren totes las nits plens de gom á gom; los puestos eran com cada any, presos per assalt.

Per fi termenaren aquests tres dias de disbauxa ab gran alegría del sentit comú y de la moral qu' en aquests dias del any surten per igual atropellats.

Y estem ja en plena Quaresma, temps de mortificació y de penitencia, que debem consagrar molt especialment segons nos ho mana nostra religió á la práctica de las obras bonas, á fi d'obtenir la remisió del castich de que 'ns haguem fet mereixedors per nostras culpas y pecats.

Potser no trovem en tot lo demés del any una diada que 'ns fesse sentir ab tanta violència com lo dimecres de cendra. Las sencillas paraulas «Recordat home de que 'ts pols, y en pols has de tornar» ab que l'Iglesia nos posa de manifest lo miserable de nostre origen nos omplen d'un eglay y terror inesplicables; en tal dia sentim tots los tormentos d'un condemnat á mort. La mort sempre ha estat pera nosaltres l'idea absoluta més terrible que pot concebirse.

**

Res d'estrany que tan lúgubres ideas nos porten á la memoria l'infortunat poble de Puigcerros, de la provincia de Lleyda, qu'está próxim á desapareixer en lo més esfarehidor dels cataclismes, per fenomens geològichs de que per are no 'ns podem donar compte. Aixís ho crehuen lo distingit enginyer jefe d'obras públicas de la provincia don Lluís Corsini y 'ls ajudants que l'acompanyaren en sa visita á dit poble senyors don Antoni Cirera y Ripoll y don Marian Izquierdo. La ruina de dit poble, es segons opinan dits senyors inevitable en un plasso més ó méns llarch, y no hi ha altre remey pera evitar las desgracias de personas, que son las més sensibles de totes, que l'abandono complet é immediat de la població infortunada. Si així no 's fa es fácil que l'dia menos pensat vajan á sepultarse en las simas mes espantosas los cent xeixanta sers humans qu'avuy habitan á Puigcerros.

Pera ocorrer á totes aquestas desgracias proposa dit enginyer l'emplantament de la nova població en un siti per ell expresament designat, emplantament que 's podria portar á cap ab la relativament insignificant suma de 10,000 duros. Pera procurarse aquest recursos creu que 's podria:

1. Apelar als recursos que pera cassos tan terribles han guardat sempre nostras lleys.
2. Utilisar lo concurs de la comarca pera un poble germá ferit de mort y qu'en mitx de sas tristesas, casi no pot ni acerta á demanar favor.
3. Acudir als cors caritatius, que penetrats de la gran idea del be no 's cansan ni poden cansarse may de suavisar las amarguras de nostres semblants.

Lo que convé actualment es que ja ab uns recursos ó ab uns altres se porte á cap la construcció de la nova població; fora un crim de lesa humanitat que per una miserable cantitat d'or permetessem la mort mes terrible de 160 germans nostres, crim tan mes abominable quan de sobras hauria sigut prevista la catástrofe que 'ls amenassava.

**

La qüestió d'Andorra va fentse cada dia més difícil; fins y tot se parla y ab lo to més formal de que la guerra civil ha estallat en aquellas valls fins avuy dia tan

afortunadas. L'origen de las discordias sembla qu'es en l'ocasió present la malehida qüestió dels jochs prohibits. Ab aquest motiu entre Fransa y Espanya qu'assumeixen lo protectorat de la Republica s'han creuat comunicacions y despatxos y han tingut lloch conferencias ab l'únich objete de deixar assegurada la tranquil·litat entre 'ls avans pacífichs andorrans. Y ultimament los delegats dels co-prínceps, que son d'una part lo senyor Bisbe d'Urgell y d'altra la Republica Francesa, han publicat una proclama á fi de lograr los fins indicats, que Deu vulga tinga l'eco que 's mereix entre aquells enemistats habitants.

La proclama está plena de bons concells é inspirada en los mes nobles sentiments de moralitat y honradesa. Per aixó los andorrans haurian de recordar que *qui no vol creure la bona mare ha de creure la pell de cabra* y be podria ser que en l'ocasió present la pell de cabra consistís en la pèrdua de sa independència y en l'anèxió á qualsevol dels estats que fins avuy dia han tingut á aquella pètitia república com una especie d'afiliada.

**

Las festas celebradas á Paris en honor del gran poeta Victor Hugo obtingueren l'èxit més complet que podian desitjar los seus organitzadors.

Los diaris de tots los colors polítichs n'han publicat aquets dias minuciosas resenyas com si volguessen contribuir per sa part al grandios homenatge tributat al venerable anciá de la poesia. Tan per aquest motiu, com per haber publicat en nostre número anterior lo programa d'aquestas festas, no 'n parlarem tan extensament com ho haurian fet ab gran satisfacció per part nostra. Tothom sap que fins lo President de la Republica, M. Grevy, com si 's tractés d'un monarca, l'hi enviá una magnífica toya de flors. També l'hi feren presents: M. Ferry, en nom del ministeri, d'una magnífica ánfora de Sevres, y 'ls actors de la comedia francesa d'una corona colosal de flors; altres obsequis rebé Victor Hugo que res te d'estrany no recordém en aquest moment.

Una delegació de noys quals porta estandart era una hermosíssima noyeta pujá á visitar al insigne poeta; aquest los rebé carinyosissimament besant á las criaturas mes petites, y especialment á la que duya 'l pendó ahont hi figurava aquesta llegenda *L'art d'être grand pere*. Aquesta noyeta, d'una innocencia incomparable, recitá ab veu tremolosa la inspirada poesia de Catul Mendez, qu'á continuació insertem, encara que sia molt defectuosament traduïda, com trevall fet á corre cuyta:

I

Nosaltres som las tendras aucelletas
som las silvias (1) de vol enjogassat,
que venen á cantar sas cansonetas
al águila capdalt.

Encara que terrible ella es manyaga
y sens qu'aixó l'hi moga son enuig
lo seu caparronet ben be s'amaga
en son plomatje fluix.

II

Nosaltres son tot just flors en poncella
qu'esclatran ab l'aura de demá
y regalem ab nostre olor novella
al roure secular.

Valent lluyta ab lo vent que fort udola
y sols ne tem en mitx del remolí
per la flor qu'á sos peus tota tremola
de por casi morint.

III

Y aquí hem volgut venir, tendra quitxalla,
ben contents de la vida y satisfets,
per festejar ab triomfant rialla
á nostre bon jayet.

Y si per cas ho tenen per agravi
Joana y Jordi, (2) jells fassin lo seu fet!
pitxor per ells; per'xó abraßeuous avi
y sortirem contents.

Al termenar la noyeta de recitar aquesta poesia los ulls del poeta s'habian omplert de llágrimas; per mes qu'havia procurat contenirse, l'emoció va acabar per dominarlo.

Fou també obsequiat per l'Ajuntament de Paris, los felibres de Paris, los felibres del Mitx-dia, y entre ells per Roumieux que també l'hi dedicá una sentida poesia, per los colegis y escolas de primera y segona ensenyansa, los inválits, los artillers y gran número de representants de las corporacions literarias, dels departaments y molts altres de diferents nacions.

Entre las molts felicitacions qu'aquel dia 's rebereu en l'hotel de l'avinguda d'Eylau 's compta la del ilustre historiador César Cantú, afortunadament resucitat de la mort que á ma ayrada sufri per part d'alguns periodistas d'Europa.

Veus aquí com s'expressava

(1) Nom de la *Silvia rubécula* de Lath, aucell predilecte de Victor Hugo, molt útil á la agricultura perque 's de lica á la cassa d'insectes. En catalá s'anomena també *Tuhich*, nom onomatopeych, tret del cant del aucell; en castellá s'anomena *curruca*.

(2) Nom dels dos nets de Victor Hugo.

«Victor Hugo y 'l romanticisme en Fransa», tal era 'l títol d'un article publicat en 1832 en un periódich de Milan, reproduhit mes tart per altres d'Europa, y en lo qual, per primera vegada, se donava á conèixer á Italia la gloria de Victor Hugo.—Estava escrit per Cesar Cantú.

Al passar per davant de Victor Hugo la bandera de l'Alsacia y Lorena, Victor Hugo tingué qu'aixugarse las llágrimas, com si en aquell moment repercutissen en son cor totes las desgracias qu'experimentá Fransa en las desoladoras jornadas de 1870.

Y no fou solsament á Paris ahont se tributaren obsequis á Victor Hugo; també en los departaments, si be en mes petita escala, ja que no ab menor entusiasme, fou celebrat lo natalici del poeta qu'es la gloria de la Fransa contemporánea.

**

Com era molt de suposar també á Barcelona ha trovat eco la idea de festejar d'una manera solemníssima l'geni immortal de Calderon de la Barca.

La Real Academia de Bonas Lletres obra ab aquest motiu un concurs pera premiar diferents treballs literaris. Ab molta estranyesa nostra hem vist que sols la llengua castellana era admesa pera concorrer al certamen, puig que 's tracta d'una academia que sempre s'ha distingit per son amor á las cosas de Catalunya, cosa gens d'estranyar ja que 'ls escriptors catalans de mes nota forman part de tan escullida corporació; la nostra admiració creixia més y més al considerar qu'actualment estava presidida per un catalanista tan conceptuat com á tal com ho es lo senyor D. Joaquin Rubió y Ors, pero després se 'ns ha dit que no era á la Academia á qui debia atribuhirse aquesta mostra d'intolerancia y poca consideració pera nostre llengua estimadíssima. En efecte, hi ha qui preten saber molt per cert, que especialment en lo que concerneix á la refundició del «Médico de su honra», la Diputació Provincial es la que s'ha volgut colocar en tan desfavorable terreno, ja que posá per condició, *sine qua non*, pera oferir lo premi en metálich que deu adjudicarse á dita refundició, que la llengua catalana fos excluida del concurs. Aquesta resolució, que en veritat honra molt poch als successors dels Claris y Tamarits, hi ha qui també diu que fou casi imposada per un dictamen de la secció de Foment de la mateixa Diputació, secció de la que, sino 'ns enganem, forman part lo conegut escriptor dramátich catalá Sr. D. Joseph Maria Arnau y 'l no menos entusiasta catalanista de Vich senyor don Francisco Masferrer.

¿Podriam saber que es lo que hi puga haver de veritat en tant embolicada qüestió?

R.

7 de Mars de 1881

NOSTRES GRABATS

CLAUSTRE DEL MONASTIR DE SANTA MARIA DE L'ESTANY

AL·TRE del monastirs esparramats ab profusió per tota Catalunya y casi olvidats per sa molta antiguetat y vicissituds dels temps, es lo de Sta. Maria de l'Estany, situat entre Manresa y Moyá á una hora y mitja de l'última població.

Aquest monastir que fou dels PP. Agustins, data, segons es presumible, del sigle XI ó XII, lo qual podria segons es de creure precisarse, si s'examinessen los numerosossos pergamins y llibres de son antich arxiu. N'obstant l'incuria present, l'aspecte general del monastir, y en especial los preciosos detalls del claustre de que dona mostra nostre grabat, acreditan que per lo méns l'últim, fou treballat en lo sigle XII, apurantse totes aquellas galas d'entrellasos y fullatges tan propias del estil románich y tan agradables en sa varietat y esmerada execució.

Además d'aquests interessants claustres, conserva lo monastir de l'Estany alguns altres objectes dignes de estudi, com son entre ells, algunas bacinas de llautó del sigle XVI treballadas ab molta pulcritut y demostrant sos grabats é inscripció que son de procedencia alemanya, com molts altres encara conservadas en diferents parroquias; y una preciosa mitra de seda brodada de diferents colors, la que presenta en son anvers la Coronació de la Verge Maria y en son revers l'Anunciació. En nostre concepte aquesta mitra que fou portada pels Abads de l'Estany, correspon al sigle XV.

LA MAJA

QUADRO DE DON VICENS PALMAROLI.

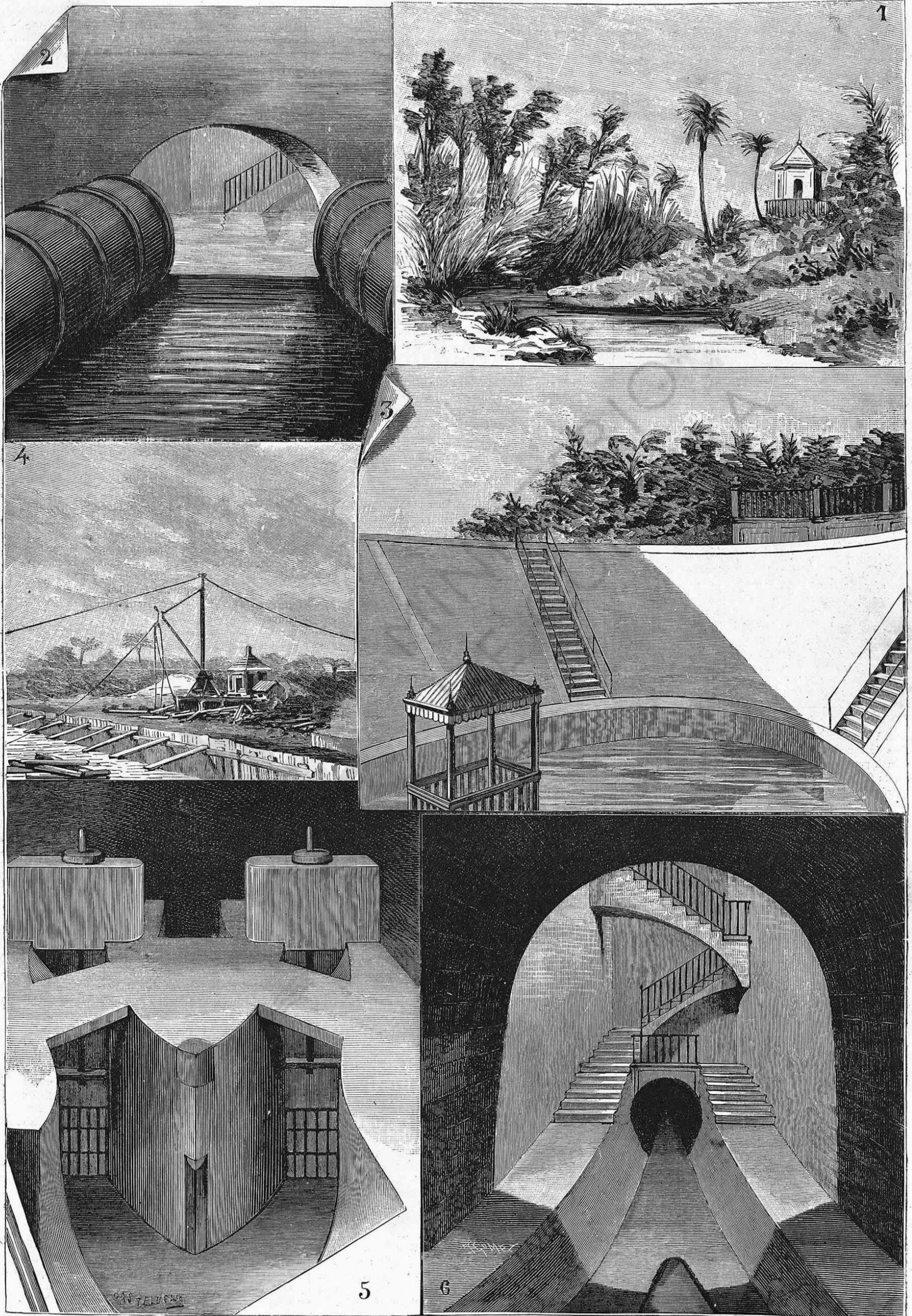
Ab la gentilesa d'estil y riquesa de colorit propia del reputat pintor don Vicens Palmaroli, descolla entre las obras de la moderna escola pictórica espanyola; lo quadro que reproduhim, titulat per son autor *la Maja*.

Conegut aquest singular tipo andalus, es sapigut que fins á últims del primer ters del present sigle, época á que 's refereix lo quadro, conservá las robas ricas de

LA MAJA

QUADRO DE VICENS PALMAROLI. — DIBUIX DEL MATEIX

CANAL D' AIGÜES DE VENTO EN LA HABANA

1. Riu Almendares que atravessa 'l Canal. — 2. Conductor de l' aigua. — 3. Gran manantial d' origen. — 4. Excavacions pera l' aqueducte. — 5. Distribució de las aigües. — 6. Gran canal conductor.

Croquis de nostre corresposnal artístich en la Habana D Romá Clausolles

re, 'm persegueix 'l recort de sa bellesa qu' está fixo en mí, incitatiu y arrebatador, y 'm crema com un ferro vermell de foch que xiuxiuhejes en mas entranyas. Vosté m' oposa rahons que basa en son marit y en sas fillas..! Qué 'm fa á mi d' ell, ni perque 'm retreu, á qui 'm dificulta d' acostarme á vosté, sens comprendre un be que no mereix. Si es que no 'm vol veure fora de mí, no 'me 'n parli; no 'm parli de la neu que cau demunt de la flor y la mustiga. Y en quan á sas fillas, tampoch me las retregui mes; son fillas d' ell; y al pensar en tan valiosa rivalitat, sento tota la rabia, tot lo coratje que hi ha en mí, pujarme al cap, y capás d' aniquilar unas y altre, marit y fillas. No, Isabel, no; vosté no pot acceptar l' afecte egoista d' un vell, per aspiració de son amor; y la crech massa digne, massa franca, massa lleal, pera mentirli hipocritament un amor que no pot sentir. Jo en cambi, Isabel, li ofereixo un amor sens límits. Pera mí en lo mon no hi pot haver sino vosté; res mes, perque tot quant vosté no siga, no es sino la dissort y la pena, lo no res, lo fástich. La joventut vol joventut, la vida cerca vida, y may podrá donarli qui ja la te gastada. Jo soch seu, Isabel, tot seu y si...

De sos ulls brollavan guspiras.

—Fugi; fugi de mí, 'm digué sens dar-me temps d' acabar y ab tanta forsa com si las paraulas s' empeyessen l' una á l' altre, pugnant pera sortir més depressa; y que per un may més lo veje en ma presencia. Vosté no te cap dret, ningú li ha donat pera trencar la cadena de ma tranquil·tat, ni 'ls lligams que m' uneixen á lo que en lo mon hi ha de sant y honrat. Vosté y jo som dos pedras que rodolan per las dugas vessants oposadas de una montanya, jo per l' endevallada suau del deber, vosté per la rápida y trencada que conduheix al abisme de la maldat y la malícia. Vosté 'm fa angunia; vosté... si no 'm fes ascos ab la seva manera de pensar baixa é inmundat 'm faria riure! Oblidantse de que es un home y de consegüent nivellantse á la mida de las bestias que no tenen altre fi que la materia, me fa llástima, Albert; mes llástima que 'l rústich que no sap aprofitarse de las ventatjas que li dona l' inteligencia de 'ls altres que valen més qu' ell y que cada dia pensan nous invents pera afavorir la rassa humana. Si no sap apreciar las qualitats de 'ls altres, visqui sol; si topa la seva manera d' esser vulgar y asquerosa, ab l' innata delicadesa de qui dona cult al esprit y á 'ls sentiments delicats, sants y honrats, despullis d' aquesta especie de barnis social que li dona l' apariencia d' una persona ben criada; si es fet del fanch d' un femer, vagisen á viure ab los reptils fastigosos qu' hi rastrejan y s' hi nodreixen, no vinga á barrejar-se ab qui no te ni vol tenir res de comú ab tan vil nissaga, y sobre tot, no insulti á qui per son sentiment y sa delicadesa está molt per en sobre de vosté. Y ara deixim en pau: desde aquest punt som personas desconegudas; fasse 'l que vulga may més obtindrà una paraula de mos llavis... No; no 'm donga la ma que 'm faria llensar lo guant.

Giró en rodó y se 'n entró en l' iglesia. Jo plantat en mitj del carrer vaig seguir-la fins que 's perdé en la portada, entrant després ab pas insegur com un borratxo.

Estava agenollada y recoltzada en una cadira, plorant á grans gemechs. Vaig sortir traspasat de son dolor. Ja no l' he vista mes.—Albert.

FRANCESCH DE BOTER.

(Seguirá)

MODESTIA

No goso ni tan sols anomenarte, mes se qu' un jorn vaig veure ta bellesa y va ser pera mí tot hu 'l mirarte y 'l quedarme en lo cor ta imatge impresa.

Desde aquell dia que mon cor t' adora y anyora 'l raig de ta mirada pura, mes després he sabut, ma robadora, que 'l que menys en tu val, es ta hermosura.

Desde qu' he sapigut qu' es ton cor noble de totes les virtuts arca ignorada, desde llavors que t' estimo 'l doble, t' estimo per hermosa y recatada.

No temes no que lo tresor que tancas ab mon cant imprudent al mon descobre, roseret de tot l' any, tes roses blanques no es hora encara que lo sol mitx-obre.

Ton nom prehuat de tot lo bo penyora no hi ha perill que surti de mos llavis, be massa que jo se que per tu fora lo pitxor més pitxor de los agravis.

Conhort de pobres y dels jays amiga, la ma que tu 'ls hi allargas abundosa, encarnant 'l 'l ha vist, per mes que siga de tots endevinada, nina hermosa.

La maynadeta 't creu com á germana y en sos jochs ignocents fins te convida, y 't barrejas entre ells en la sardana, garlanda per tos dits entreteixida.

Y en mitx d' aquell aplech de gent cofoya que 't va seguint per tot bellugadissa, ¡com t' hi trovas á pler! més alegroya com més vas atiant sa xerradissa.

Sota 'l parral que ton balcó corona boy amat en sos espés fullatje, son bon matí lo rossinyol te dona y ve en tos vidres á espolsá 'l plomatje.

Y ets tu lo seu amor, nina encisera com de tothom qui 't veu una vegada puig va deixar al véuret riallera la seva amor al bosch abandonada.

La modestia en ton front noya ditxosa resplandeix per igual ab ta hermosura, ¡felis aquell de qui 't diras esposa la més bella, més santa y la més pura!

Qué dolça á ton costat deu ser la vida; santa mayso hont regnava l' honradesa, l' has tornada ab t' aroma benchida un paradís d' amor y de tendresa.

Y al mirarte tos pares tan hermosa la vida en ells ab nou vigor s' agita, y altre cop en son cor, esplendorosa de sos vint anys la passió hi palpita.

Tranquila dorms confiada en ta ignocencia del mon no coneixent dol ni amargura... encara res no saps d' altra existencia barrejada de plers y de tristura.

Mes un jorn ja vindrá en que somniosa passarán per tos ulls brillants imatjes, que s' alzarán en professó confosa entre mitx de vesllums y de celatjes.

Y ascoltarás prop teu ramor de besos d' aucells enamorats, y batre d' ales, música d' arpes y ab colors encesos la terra 't mostrará ses millors gales.

Y sentirás llavors una anyoransa com may dintre ton cor l' hajas sentida, y será 'l nom d' un jove ta esperansa qu' omplenaar per tu tota la vida.

Oh llavors ma dolça robadora per un recort tan sols que no 't daría... si indiferenta ja mon cor t' adoraría com més enamorada jo 't voldria.

RAMON E. BASSEGODA.

CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS

(Continuació)

No Sr. Mascaró, havent demanat la paraula pera rectificar, digué que las institucions que haurian de discutir-se no eran tantas com havia suposat lo senyor Bertran, perque sobre molts punts del dret civil regia ja en Catalunya la lleislació general, essent altra d' ellas la del matrimoni, que estava regulat per la llei sobre matrimoni civil del any 1870. Observá que seguint lo sistema de no voler discutir las institucions, no s' aumentaria lo més mínim l' autoritat del diputat foral pera Catalunya devant la comissió general de Codificació; puig que, al contrari, al sostenir aquell la necessitat de que tal ó qual institució se conservés en lo Códich general, podria objectárseli ab la falta de proba de que tal fos la voluntat del país, y de que alló fos lo acceptat per los homes de ciencia. Negá que la lleislació catalana formés un cos de doctrina complet y acabat, per trobarse informada d' elements diferents, y per haver quedat estancat en sa existencia, sens poder viure ab la vida del dret modern. Feu present las modificacions trascendentals que 'l nostre dret civil havia experimentat per varias lleys modernas, com la hipotecaria, la del dissens patern y altrás, y l' estat en que 's trobava actualment á consequéncia de varias sentencias del Tribunal Suprem de Justicia, y per últim ab motiu de las apreciaciones fetas pel Sr. Bertran sobre 'l decret del 2 de Febrer de 1880 y sobre codificació, entró en altra serie de consideracions, basadas en que aquell era consequéncia del precepte constitucional, per ningú combatut, sobre la unitat de Códichs pera tota la nació, y en que era arribada la época de fer lo Códich general, atés á que totas las nacions d' Europa tenian ja 'l seu códich respectiu, excepte Inglaterra y Turquía, acabant per recomanar la conveniencia de que s' entrés en la dita discussió de las institucions catalanas, á fi d' examinar, reconeixer y conservar lo que ellas tinguessen

de bó, assegurant que aixó era lo que volia la minoria, en termes, que quan á la majoria li faltessen adalits pera defensar lo just, lo pertinent y lo útil d' aquellas institucions; los adalits sortirian dels banchs de la minoria.

Lo Sr. Bertran rectificá breument, manifestant, que deixava pera ocasió més oportuna contestar á alguns dels conceptes del Sr. Mascaró.

Lo Sr. Orriols (D. Joan Baptista) consumí 'l segon torn en contra del article quart de la proposició reglamentaria, comensant per lamentarse de que s' empenyés aquella discussió, atés á que en lo fondo tots estavan conformes, puix que tots volian conservar las institucions catalanas en quant fossen conservables, que era en sa quasi totalitat, consistint únicament la divergencia, en que la majoria del Congrés volia conservarlas en son actual estat, sens entrar á discutirilas, mentres que la minoria sostenia la conveniencia d' aquella discussió pera depurarlas y millor assegurar sa conservació, posantlas en consonancia ab las necessitats del dia, y fentlas figurar en lo Códich general. Combatí lo *statu quo* lleislatiu á que aspirava la majoria, ab varias consideracions fundadas en la base de que 'l dret ha de nodrir-se de la savia de las costums y de la tradició, y ha d' inspirarse en lo modo d' esser de las societats modernas. Observá que la intransigencia que 's manifestava per la proposició de fondo, que per l' article que 's discutia 's demanava fos presa en consideració, podria esser funesta pera la conservació del nostre dret civil, perque essent malament interpretada, tal vegada s' hi veuria en ella certs ressabis de rebelió ó esperit separatista, donantse peu á que, aixís com un distingit orador de la escola conservadora digué en certa ocasió: «Per mas tendas no passen demócratas disfrassats de lliure-cambistas, se digués: «Per aquí no passen separatistas disfrassats ab lo manto de catalanisme,» y termina retxassant la calificació de antifuerista que s' aplicava á la minoria y reiterant la manifestació feta al principi de son discurs, sobre los propósitos y desitjos d' aquesta.

Lo Sr. Cadafalch (D. Joaquim) consumí lo segon torn en pró de dit article 4, retxassant avans que tot la nota de separatista indicada pel Sr. Orriols. S' extengué després en varias consideracions generals, encomiant lo dret civil, civil catalá y fent notar la dificultat que hi havia d' entrar en la discussió de aquest dret per falta material de temps, aixís com lo inútil de semblant discussió, per tenir ja tots, y cada un dels senyors delegats, format lo seu criteri sobre la materia.

En aquest estat, atés á lo avansat de la hora, lo senyor President reservá al orador l' us de la paraula pera la sessió següent, y al anar á senyalat lo dia pera ella, se suscitá un petit incident ab motiu de haber demanat lo Sr. Renyé que las sessions fossin diarias, á lo que s' hi oposá lo Sr. Planas (D. Manel). Lo Sr. President aixecá la sessió senyalant pera la próxima lo dia 15, advertint al públich que en lo successiu solament se permetrería la entrada en lo Paraninfo per medi de targetas. Era un quart de vuyt.

Sessió octava. Comensá á dos quarts de cinch de la tarde del 15 de Janer últim, sots la presidencia de don Melcior Ferrer. Llegida pel Secretari Sr. Broca l' actá de l' anterior, fou aprobada per unanimitat; y per la Presidencia se doná compte de que havia presentat sa credencial lo delegat per Vilanova y Geltrú D. Joseph Coroleu.

Entrantse á l' ordre del dia, que era la continuació del debat pendet, lo Sr. Cadafalch reanudá son discurs en lo qual, després de doná gracias per habérseli reservat l' us de la paraula, s' ocupá dels treballs realitzats per la Comissió organitzadora del Congrés y de las bases pera la discussió acordadas per la secció jurídica, de la que havia ell format part, manifestant que aquestas estavan calcadas en lo R. D. de 2 de Febrer de 1880, pero que constituian un treball incomplet per la dificultat que del enllás que hi havia entre totas las institucions, resultava, pera fixar ab precisió quinas habian de conservar-se y quals no en lo Códich civil general. Pera probar que no havia de entrarse en la discussió de las citadas institucions, habentse de partir de la base del projecte de Códich civil del any 1851 com preceptuava lo citat R. D., feu un judici crítich de aquell códich, posant de manifest alguns dels seus principals defectes, y després de algunas altrás observacions, ab las quals esforzá algun dels arguments ja aduhits, terminá dihent, que era precis desllindar los camps, que los sostenidors de la proposició tenian per lema la conservació del dret catalá, y que los catalans, avans que tot, eran espanyols, com ne donaren bonas probas en lo Bruch, en Africa y en América, pero que volian la conservació de las lleys que per obra del temps se habian encarnat en nostras costums constituint una gran part de nostre ser.

Rectificá lo Sr. Orriols, manifestant, que havia sigut mal comprés lo seu concepte al parlar de separatistas, lo qual no fou altre, que fer present lo perill que hi havia, de que pels poders gubernatius se vejés aquella tendencia en la linea de conducta de caràcter intransigent, que 's trassava en la proposició á que 's referia

L'article que 's discutia, apreciava equivocadament los propòsits de sos sostenidors. Excità á la majoria que dongués al debat tota la amplitud necessaria pera evitar tota sospita, indicant que tal vegada no seria del tot infundada, puix que la majoria no podia negar en termes absoluts, que hi havia dins d'ella, un grupo que, qual llop disfrassat d'ovella, professava una marcada tendència al separatisme (manifestacions negatives y mostrades de desagrado de la majoria y del públich, interrompíren al orador, qui retirá aquelles paraulas á instància de la Presidencia.) Terminá comparant los grupos del Congrès á las escuelas economicistas, dihent que la dreta venia á representar un *prohibicionisme* jurídic, ó sia, la immobilitat ó l'estancament en materia legislativa, y que en la minoria hi havia dos tendències, una que podia calificarse de *lliure-cambista* jurídica, sostinguda per aquells que animats d'un exagerat esperit filosófic acceptarian importacions exòtiques á nostra patria que armonisessen més ó ménos ab nostres costums y actuals tradicions, y un'altra, la *proteccionista*, ó d'aquells que componen l'element conservador jurídic, sense estar renyit ab l'element progressista, á qual última tendència digué perteneixia, puix vivint en lo sigle XIX, y no en lo XVIII, ni en lo XX, volia viure segons ell, seguir la marxa del progrés, atenent á lo present, pero ab la vista fixa en lo porvenir.

Rectificá lo Sr. Cadafalch.

Al anarse á votar lo dit article 4.º lo Sr. President doná compte de una petició presentada á la Mesa y firmada per 20 senyors delegats, en la que 's demanava que la votació fos secreta. Lo Sr. Bertran s'hi oposá ab energia y demaná que fos nominal, dihent que aquella petició era ofensiva á la dignitat de la majoria del Congrès; pero habent observat lo Sr. President que prevenintse en un de 'ls tres articles aprobats (que llegí) que la votació fos secreta, quant no tractantse de personas ho demanessen 20 senyors delegats, tenint aquell número de firmes la proposició presentada, la votació havia de esser secreta, lo Sr. Bertran deferent ab la Presidencia, no insistí ab sa anterior petició, pero demaná que sas paraulas constessen en l'acta, y lo Sr. Sol manifestá que jamay podia ofendre, qui exercia son dret y que los firmants de la proposició usaban del dret que 'ls hi concedia lo Reglament.

Efectuada la votació per papeletas quedá aprovat dit article 4.º de la proposició de forma ó reglamentaria per 61 vots contra 35.

En aquest moment deixá la Presidencia lo Sr. Ferrer y l'ocupá D. Joseph Borrell y Montmany.

Passantse á la discussió del article 5.º y últim de dita proposició reglamentaria, que expressa: «Que tan aviat com la Mesa lagi formulat son dictamen sobre 'l Reglament, se destini la primera hora de cada sessió á la discussió y votació per articles del mateix,» lo senyor Planas (D. Manel) proposá una variació en dit article, en lo sentit de que la primera hora se destinés á la discussió de la proposició de fondo y la segona á la de Reglament, pero habent impugnat aquesta variació lo Sr. Sandiumenge, lo Sr. Planas la retirá quedant aprovat dit article 5.º

Anunciat per lo Sr. President que 's passava á discutir la proposició de fondo á que se referia un dels articles de la reglamentaria, se llegí una en que 's demanava se declarés no haberhi lloch á deliberar sobre aquella, y demanada la paraula per una qüestió d'ordre per lo Sr. Maluquer y Vidal, observá que habentse ja prés en consideració aquella pel article 4.º de la reglamentaria, no podia admetres la de no hi ha lloch á deliberar sobre ella; lo senyor Sol s'oposá á que s'entrés á la discussió de la esmentada proposició de fondo, per no estar á l'ordre del dia, demanant se discutís la de no estar hi ha lloch á deliberar, y la Presidencia manifestá que entenia estava dintre l'ordre del dia la discussió de dita proposició, pero que atés lo avansat de la hora se deixaria aquella discussió pera la sessió pròxima, y que no esent tampoch á l'ordre del dia, la de no hi ha lloch á deliberar, no podia discutirse en aquella sessió.

Acte seguit se llegí una proposició demanant fos nomenat President honorari del Congrès D. Manel Durán y Bas advocat foral pera Catalunya. Lo Sr. Cabot observá, que no podia entrar en la discussió y votació d'aquesta proposició per las mateixas rahons exposadas pel Sr. Sol en lo referent á la proposició de fondo, y pel Sr. President en la de no hi ha lloch á deliberar, pero despres de un lleuger debat entre lo Secretari y lo Sr. Cabot, sobre si estava ó no aquella proposició dins de l'ordre del dia, se posá á discussió y presa la paraula en contra pel Sr. Sol, digué que respectava al Sr. Durán y Bas, pero que conceptuava que la proposició no era oportuna, porque aquella Presidencia debia haber sigut proposada y acceptada per unanimitat, desde 'l primer dia, puix de lo contrari naixia morta y sense lo prestigi que caracterisava á la Presidencia honoraria quant reunia aquella circumstancia. Manifestá lo senyor Danés que desde 'l primer dia s'invitá á suscriure la propo-

sició á tots los senyors delegats, á lo que contestá lo senyor Bosch que á pesar de formar éll part de la Comissió organitzadora no se li havia donat cap noticia de aquella proposició.

Posada á votació secreta dita proposició, ab la qual lo Congrès nomená per son President honorari á dit D. Manel Durán y Bas, fou aprobada per 62 vots afirmatius contra 8 negatius, qual resultat fou saludat ab una salva de aplausos, y senyalantse l'ordre del dia pera la pròxima, se aixecá la sessió. Eran dos quarts de vuyt.

(Seguirá)

S. RIBOT.

BELLAS ARTS

DESDE nostra última revista, s'han exposat en casa Parés, varias obras, algunas d'ellas recomenables y sobre todas las quals, ab la breutat é imparcialitat que acostumen, anem á donar nostre parer.

Hi han dos quadrets d'en Mas, que si be son estudis del natural molt ben buscats, de colorit brillant y pintats ab molta soltura, no son treballs dels quals poguém dir gran cosa, puix que l'assumpto no 'ns crida l'atenció ni 'ns interessa per lo frívol.

Lo Sr. Campmany exposa un retrato de senyora, no tan bó com lo últim anteriorment exposat per ell. Lo que 'ns ocupa, te la cara crua de tó, fet tot ell, ab un xich de pena. Hi ha en lo vestit un deixó de color que 'ns va malament y si lo senyor Campmany nos te de creuer, d'aquí endevant no vulgui fer brillar las sedas á copia de vernís, puix que no es la manera de imitarlas. Aquestas tenen sempre uns reflexos sechs y crusos y que se separan molt dels tons greixosos que dominan en lo seu quadro. De tots modos lo retrato del senyor Campmany sempre tindrà interés per la semblansa ab lo modelo.

Lo senyor Atché hi te exposat un busto de barro, retrato d'en Rubinstein molt ben modelat. Per uns s'hi sembla y altres dihent lo contrari y velshiaquí un treball bó y dolent segons per qui se 'ls mira.

Hem tingut lo sentiment de veure exposadas al costat de obras recomenables, dos grupos de barro *al cro-mo*. Es una brometa que creyém no passarà d'aquí y que l'autor procurarà fer d'aquí endevant, Barros crusos ó cuyts, pero no *il·luminats*. Ab las sevas disposicions pot arribar á ser un escultor de debó.

Lo senyor Durán, exposa dos treballs fins, fets ab un amor y cuidado que encanta; son dos quadrets de género recomenables, sobre tot la florista qu' es una mossa simpática, bonica, apuntada del natural ab una sencillés y facilitat en la pincellada dignes del major elogi. Los detalls son vritat sobre tot la torreta ab la enredadera. La panera un xich monótona. Sentim que lo senyor Durán no exposi més sovint.

Y per últim un quadro d'en Enrich Serra, pintat á Roma.

La seva última obra ó á lo ménos la postrera que nosaltres hem vist, no correspon á las esperansas que tothom havia fundat ab aquell apreciable jove. Representa unas senyoras que 's passejan vora d'un safreig. L'assumpto es trivial com la major part dels quadros que se anomenan de género. No ha tingut acert en la elecció dels modelos, puix aquellas no son senyoras si be hi van vestidas. Tot lo més son tipos de mossas del camp adornadas ab robas que no son per ellas.

Los detalls no ajudan á l'obra per que aquesta produheixi 'l seu efecte, per exemple: las sombrillas, sobre tot la vermella, no serveix per fer sombra, es petita, no pot donar á la cara aquella vermelló terrosa que no s'acosta ni al cutis transparent ni al torrat d'una dona del camp; las plantas son d'una monotonía fatigant y aquell cel no demana sombrillas. Acabarem aconsellant al Sr. Serra que ya que ha tingut lo bon acert de impírars en assumptos de la época actual, que no abandoni aquesta idea, y, que sabent com sap ell, pendrer del natural uns apuntes tan justos com ne te provas donadas y no faltantli com no li falta talent per pensar un assumpto, y mans hábils per executar lo, es necessari que 'ns ho demostri produhint obras de més transcendencia.

Nos dispensaran nostres lectors de que, com prometerem en nostra última revista, no 'ns ocupém avuy dels objectes d'art de casa Vidal, puix, com sabém que aquest senyor n'está acabant alguns de verdader mérit, esperém parlarne un altre dia, que ho farém d'aquestos y d'aquells.

FREDERICH PRIETO.

NOVAS

Lo popular y festiu escriptor senyor don Eduart Aulés ha tingut la desgracia de perdre á son pare D. Joan Aulés y Ferrás. Ab aquest motiu nos asociém al dolor qu' haurá experimentat per una pérdua tan sensible.

Entre los molts periódichs que 'ns honran ab lo cambi debém fer especial menció de la *Gaceta Médica Catalana*, que desde 1.º de Janer 's publica en aquesta capital dirigida per los doctors Rodriguez Mendez, Bonet y Formiguera. Es digne de que 's recomani molt eficazment á tots aquells á qui puga convenir per la índole de sa carrera, ja que en dita Revista á més de notables articles dels més reputats metjes de nostra capital, hi veuhem la llum altres treballs de las celebritats mélicas del extranger. Actualment está publicant una notable memoria sobre la manera d' obrar lo salicilat sódic en lo tractament del reumatisme articular agut, original de M. Vulpian, Degá de la Facultat de Medicina de Paris.

LLIBRES REBUTS

CERTÁMEN CATALANISTA DE LA JOVENTUT CATÓLICA DE BARCELONA. Any 1880-II.

La importancia del concurs literari celebrat darrerament per la Joventut Católica de Barcelona, queda de sobras comprobada, ab lo volúm que tenim á la vista merces á la galanteria de la Junta Directiva de aquella Societat. Véjentesi sino las firmas que van al peu de las composicions que conté, entre las quals hi figuran las de la senyora Moncerdá y las de dos distingits mestres en Gay Saber y aixó sols respondrá per nosaltres del mérit que l'hi hem atribuït.

Y encara que no sia del tot pertinent á nostre objecte debém també fernos cárrech de l'espléndida edició ab que ha vist la llum pública lo volúm esmentat y que fa honor al establiment tipográfic ahont ha sigut estampat.

Además de las composicions distingidas, figuran en ell lo cartell baix lo que 's regí 'l certámen, l'acta de la festa, lo discurs del President de la secció catalanista senyor Riambau y Cortecans, ple de bons sentiments y nobles disitjos, exposats en molt correcta prosa, la memoria del senyor Secretari don Joaquim Cabot y Rovira tan recomanable com l'anterior discurs per sa forma literaria y un discurs de gracias del Vice-President don Emili Selva, que termena ab un entussiasta ¡Visca á Catalunya!

Entre las composicions llorejadas figuran *Pilar*, premi de la flor natural y *D. Jaume en Sant Geroni*, premi del ram de lorer d'argent, de las quals y ab diferents motius nos havém ja ocupat en las planas de LA IL·LUSTRACIÓ.

Lo reverent senyor don Jaume Collell guanyá la flor de taronger d'or y argent, ab una composició titulada, *Crit de l'ánima*, ben digne de la inspirada musa del il·lustrat sacerdot de Vich, y en la qual 's manifesta lo poeta enérgic qu' en altres temps escrigué *Lo Sentiment* y *Á la gent del any vuyt*. L'incontestable mérit que reuneix la citada poesia no vol dir en cap manera que 'ns asociém al sentiment que l'informa porque nosaltres no hem de renegar may del segle que 'ns ha vist neixer com ho fa lo senyor Collell en sas inspiradas estrofas y molt especialment en la que clou la composició. Estém convensuts de que 'ls temps actuals tenen grandíssims defectes, pero tampoch som cegos per desconèixer que també han tingut los seus las generacions que 'ns antecederen. Per més que recordém ab horror las salvatjes escenas de 1835 no esciurém may com mossen Collell versos com aquests:

Pedres negres de fum, de sanch tacades
hont lo vent gemegant venjansa erida...

Nosaltres creyém que la venjansa es un sentiment indigne de tothom y encara més de qui com lo senyor Collell vesteix los hábitos sacerdotals per qual motiu volém creure qu' aquells versos s'escaparen á son autor, inadvertidament y en lo foch de sa inspiració.

Del jove poeta don Artur Masriera y Colomer son duas composicions *La branca morta* y *L'olivera*, que guanyaren los dos accésits al premi del senyor Collell. Res te d'estrany que la primera, mes que sia de correcta forma, resulte completament artificiosa, puix que 'l poeta 's proposa cantar sentiments qu' encara no está en aptitud de sentir. Tots los que tenim l'honor de conèixer al senyor Masriera no podem ménos de sonriure veient lo exclamar á propòsit de *La branca morta* de lorer qu' ostenta en lo seu balcó

Tot mostrantla á mos nets,
qu'alegres é inquiets
las mans me besan;
los dich: — No la llensau
per més que morta cau
de seca y vella.

¡Los nets del senyor Masriera! un jovenet de vint anys qu' encara está per mereixer.

Més recomanable es á nostre entendre *L'olivera*, encara qu' en sa factura no sia del tot original, portantnos á la memoria la composició d' un inspirat poeta mallorquí. Ab tot; aquestes reminiscencias no esborran pas lo bon efecte de las numerosas bellesa escampadas en la poesia del senyor Masriera que per altre part está ben portada desde 'l principi á son acabament.

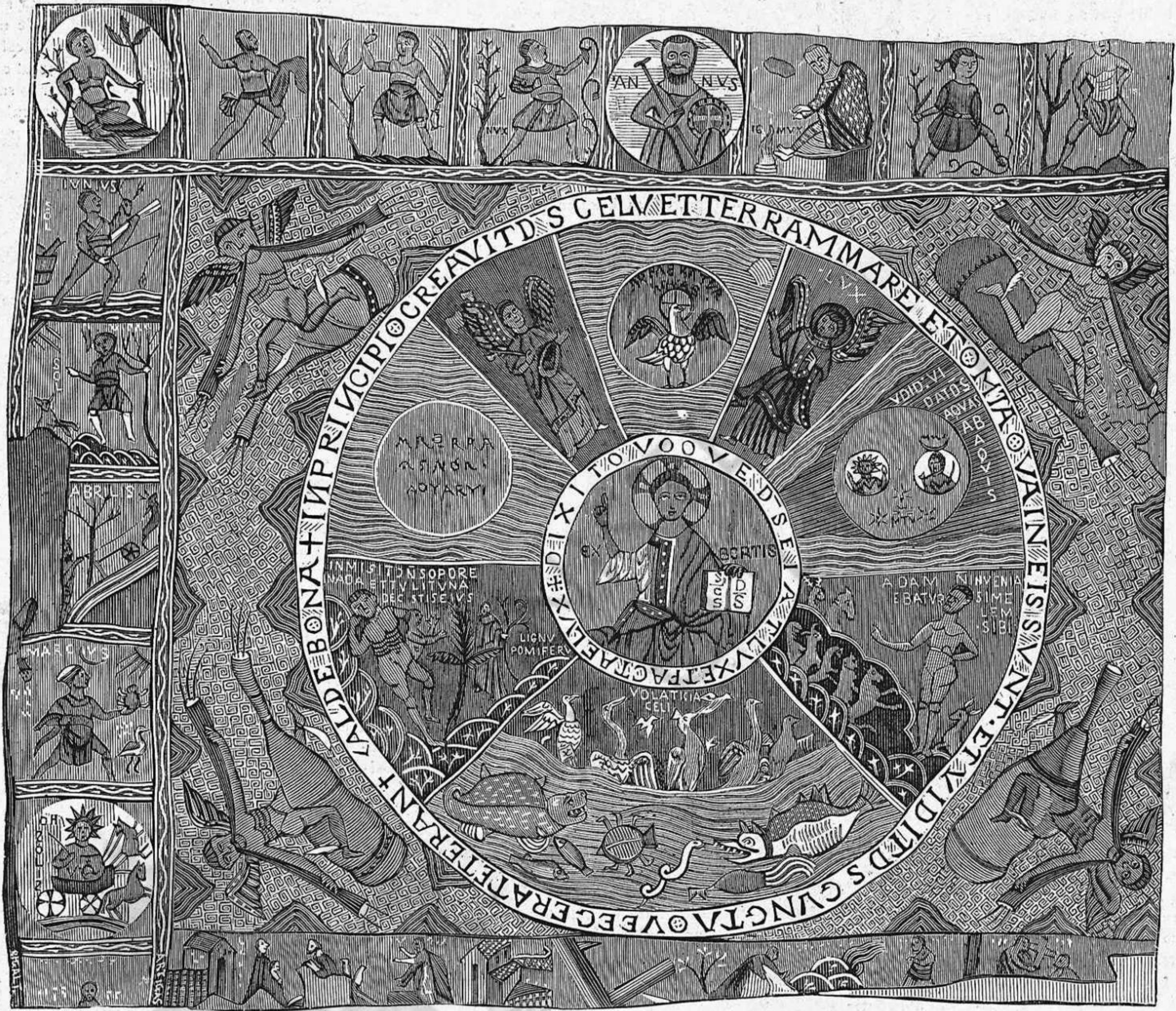
De nostra estimadíssima colaboradora donya Dolors Moncerdá de Maciá es un romans históric que 'du 'l títol de *Berenguer lo vell* ab lo qual guanyá 'l únich accésit al premi conquerit per mossen Jascinto Verda-

ransas que desgraciadament no 's confirmaren á sa mort. Lo romans de la senyora Moncerdá está fet ab notable sobrietat y ab un llenguatge triadíssim, qualitats que per altra part son ja privativas de la seva distingida autora; es notable ademés per son perfecte colorit de l' época que pinta, qualitat á la que no s' aten ab massa frecuencia per, los poetas que 's dedican á contar los fets dels nostres ante passats.

Molt notables per lo treball d' investigació que representan son un *Ensaig sobre 'l martirologi catalá*, premi d' una flor de passionera d' argent y un *Martirologi*

vament perentori. Per aixó no fem motiu de censura de lo descuydat del llenguatge, que generalment s' observa en los treballs d' investigació, defecte que á nostre entendre tampoch han sapigut sortejar acertadament los autors de las memorias aludidas.

Les glories del Taunaturg catalá Beato Joseph Oriol, premi d' una joia simbólica d' or y d' argent, du per títol un apreciable treball del reputat poeta don Joseph de Palau y Hugué. Es una apologia entusiasta de las glories y virtuts de nostre insigne beato, escrit en bona forma literaria com no es gens d' estranyar tenint en

TAPISSERÍA Ó BRODAT DEL GÉNESIS EN LA CATEDRAL DE GIRONA

guer. En aquesta composició pinta la senyora Moncerdá l' estat d' ànim del bon comte de Barcelona després del horrorós crim comés per son fill Pere Ramon en la persona de sa madrastra donya Almodis, lamentantse de no haber pogut portar la felicitat al seno de sa familia després d' haber sapigut alsar lo seu comtat al més alt grau de esplendor y grandesa. Tement per lo pervindre de sos estats, y á fi de no dividirlos un cop ocorreguda sa mort, resolt donarlos per igual á sos fills Ramon Berenguer y Berenguer Ramon forjantse ab aquest motin lo bon comte las més llausenjeras espe-

Catalá accésit al mateix premi. Lo primer es degut á don Francesch Rierola y Masferrer, académich de la Joventut Católica de Barcelona y 'l segon á don Pau Parassols y Pi, Pbre., académich de la Real de la Historia de Madrit y de Bonas lletres de Barcelona; tots dos son acreedors á las distincions qu' obtingueren, y encara més, creyém, que composicions qu' aquestas que representan una pila d' horas de treball robadas al descans, resultan molt pobrement premiadas ab joyas com las que s' acostuman á dar en los certámens y tant més quant s' han d' escriurer en un plasso relati-

compte las qualitats recomenables qu' en son autor concorren.

Y per fi coronan dignament aquest tom uns Goigs de la Verge de Montserrat, dels quals n' es autor mossen Jascinto Verdager. Nos complavem en citar aquesta composició com una de las primeras sino la primera del concurs; en ella 's fa una exactíssima descripció de l' invenció de la verge y del monastir, tan notable per sa concissió com per lo perfecte sabor popular ab que está fet, qualitat principal que deu recomanarse en las obras d' aquest género.

BARCELONA — CASAS RECOMANABLES — BARCELONA

<p>GRAN CAMISERÍA Y CORBATERÍA ALSINA ESCUDÉ Y COMP.^a Especialitat en Corbatas Llibreteria, núm. 10, principal</p>	<p>BAUCELLS Y FILLS Constructores de carruatjes de luxo Especialitat en TRANVIAS Ronda de Sant Pau, número 9</p>	<p>MANEL MATEU CRISTALL - PORCELLANA - LLOSA Tienda de San José 14, Rambla de las Flors, 14</p>	<p>Boren y Molla PERRUQUERÍA dels AMICHS Servey esmerat Carrer de l' Unió, 14, entresol</p>
<p>Pere Llibre CONFITERÍA - PASTELERÍA 7, Rambla del Centro, 7</p>	<p>Facturas - Targetas - Circulars 2, Guardia, 2 LITOGRAFIA DE CAIRELL Especialitat en etiquetas y gallardets pera botellas</p>	<p>Enrich Domenech y C.^a FÁBRICA de LLIBRES RATLLATS y ENQUADERNACIONS 95 - Ausias March - 95</p>	<p>Gregori Estela SOMBRERERÍA DE LUXO 19, Rambla del Centro, 19</p>

Reservats los drets de reproducció artística y literaria || TIPOGRAFÍA DE E. ULLASTRES. RONDA DE LA UNIVERSIDAD, 96. || S' envian números de mostra fora de Barcelona